

Asia: VN/8329/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

Tulkitemiskustannusten sisällyttäminen laskennallisiin korvauksiin ja laskennallisen korvauksen maksuajan lyhentäminen johtavat säästöpaineeseen tulkkauksen suhteen. Sekä asiakkaan, että viranhaltijan oikeusturva on vaarassa, jos tulkkausta joudutaan säästösyistä rajoittamaan/vähentämään.

Kotoutumisajan/laskennallisten korvausten maksuajan lyhentäminen johtanee myös kotoutumisajalla tarjottavien palveluiden karsimiseen, mikä saattaa johtaa kotoutuja-asiakkaiden kasvaneeseen palvelutarpeeseen muissa palveluissa/kotoutumisajan jälkeen (työllistymisen haasteet, syrjäytyminen jne.).

Kotoutumiskoulutusta on merkittävästi lisättävä ja taattava kotoutuja-asiakkaille nopea pääsy koulutuksiin. On kestänyt, että yli puolet kotoutumisajasta kuluisi kotoutumiskoulutukseen jonottamiseen. On myös huomioitava, että paikkakunnilla, joissa ei ole Kelan tai muiden viranomaisten palvelupisteitä, tehdään paljon viranomaisrajat ylittävää työtä. Jos jatkossa asiakas ohjataan hoitamaan kaikki viranomaisasiointit näissä toisella paikkakunnalla sijaitsevilla

toimipisteissä, näkyvät asiakkaan lisääntyneet matkakulut suurella todennäköisyydellä kasvavina toimeentulotuen menoina.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauksekustannuksesta (32 a §)

Tulkkauksekustannusten periminen asiakkaalta ja näiden maksujen seuranta aiheuttaa kunnassa hallinnollista lisätyötä, joten merkittävää kustannusvaikutusta on vaikea nähdä. Lisäksi lakiehdotuksessa mainitaan, että "jos ajanvaraus tehdään viranomaisen toimesta, on ohjeet annettava kirjallisesti asiakkaan ymmärtämällä kielellä". Pelkkä ohjeiden käännettäminen eri kielille aiheuttaa kunnalle huomattavia kustannuksia.

Asiakkaat ovat kustannusten perimisen suhteen eriarvoisessa asemassa riippuen siitä osaavatko englantia (jolloin tulkkausta ei välttämättä tarvita) tai onko kunnassa (kuten isommissa kaupungeissa nykyään usein on) asiakkaan omaa kieltä puhuvia palveluohjaajia/-neuvoja.

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten kotoutumislain mukaisen tuen ikärajan laskeminen ei välttämättä tuo säästöjä, jos kustannukset vain siirtyvät toiselle toimialalle (esim. mielenterveyspalvelut/opiskelijaterveydenhuolto).

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

Lakiehdotuksessa vähennettäisiin kuntapaikalle ohjattavien henkilöiden vastaanoton tehtäviä kunnalta, mainiten mm. asunnon käyttötavaroiden hankinnan ja kaupassa käynnin avustamisen. Nämä eivät kuitenkaan luonteeltaan ole sosiaalipalveluihin rinnastettavia tehtäviä. Lisäksi kunnat ovat yhdessä hyvinvointialueiden kanssa tehneet työnjakoa ja rakentaneet yhteistyötä ja toimivia palveluprosesseja koko vuoden 2023 ja tämän työn tulokset (ja sen pohjalta tehty resursointi) menevät hukkaan, jos työnjakoa aletaan lakimuutoksen myötä laittaa uusiksi.

Muut huomiot

Pakolaisten kaupassakäynnin avustaminen on melko marginaalinen osuus kotoutumisen edistämisen palveluista, joten tämän yksittäisen toiminnon nostaminen keskiöön kunnan ja hva:n vastuunjaossa on melko erikoista sekä kokonaisuuden kannalta jokseenkin turhaa.

Alijärvi Pirjo
Janakkalan kunta - Työllisyys- ja kotoutumispalvelut